

te rusten. Om te peinen. Om te bidden. Om te sterven.

Laten wij, jonger geslacht, in de manjaren van David of in de jeugdijaren van Chimham het diepe respect voor de Barzillai's niet verliezen.

We hebben zooveel aan hen te danken. David had het zonder de hulphbronnen van dezen edelen grijsaard niet gehaald. Diens liefde en toewijding herinnerde hij zich nog op zijn sterfbed.

En wat zijn wij zonder de Barzillai's? Wat we nodig hebben is niet de tegenstelling oud en jong, maar 'tinnig saamleven en streven van ouderen en jongeren, opdat er noch scheiding, noch vervreemding kome, al gaan de wegen soms uiteen.

Eén in geloof. In belijden. In strijd. In gebed. De Heere beware ons vele achtbare grijsaards, die niet al mokkend over nieuwe tijden en nieuwe idealen bij hun haard blijven zitten. Maar die evenzeer meeworsten met heel hun ziel in den strijd der jongeren als deze oude Gileadiet.

Maar dan moeten wij den ouden niet met geweld op al onze wegen mee willen tronen, naar ons Jerusalem. Dat willen zij niet meer. En dat behoort ook niet. Zij hebben lang genoeg aan het front gestaan. Zij hebben aan onze zangers en zangeressen niets meer. Zij mogen blijven in eigen sfeer. Wederkeeren naar hun stad om er te sterven, bij huns vaders en hunner moeder graf.

Chimham, hun jonge zoon, gaat immers met ons. En in hem leven de ouden mee, met hun liefde en gebed.

Al gaat dan de oude terug naar zijn vredig stadje en zijn stil hoekje om te sterven, zijn belangstelling, zijn meeleven gaat tot in Jerusalem.

En als ouden en jongen bij 'tkruispunt der idealen scheiden, gevoelt 'tjonge geslacht behoefte om zijn Barzillai te kussen en zich van hem te laten zegenen.

F. C. M.

KERKELIJK LEVEN.

De aanval van Dr. Visscher.

III.

Prof. Visscher stelt in zijn jongste brochure niet alleen Dr. H. H. Kuyper, maar ook de Gereformeerde Kerk in staat van beschuldiging. De invloed van den tijdgeest zou openbaar worden in de handeling, welke in onze kringen wordt aangenomen tegenover de Schrift, een houding, die zich met onze belijdenisschriften niet zou laten verzoenen.

Onbegrijpelijk is het, dat dit juist door Dr. Visscher wordt geschreven, die in zijn bekende oratie naar veler en ook naar ons gevoelen den Gereformeerden weg (maar wij hoopten tijdelijk) verliet en een zijpad insloeg.

In deze brochure zien wij dan ook niet anders dan een poging om weer het Gereformeerde evenwicht te halen. Ze staat o. a. weer te ver naar den anderen kant door.

De scheve spil waarom de brochure draait is deze: dat daarin een zaak van tekstonderzoek wordt verward en opgeblazen tot een kwestie van Schriftkritiek.

Het verwarren tusschen tekstonderzoek en Schriftkritiek maakt hij gemakkelijk, door te beweren, dat studie van den tekst altijd deze schaduwzijde heeft, dat zij een koelheid en onverschilligheid in de hand werkt, die voor den lederen eerbied jegens de Schrift niet bevorderlijk is. De Schriften Gods moeten altoos iets van den glans in, dien zij oorspronkelijk voor hem (den theoloog) hadden.

Hieromtrent nu protesteerden wij met allen nadruk.

Tot ons leedwezen moesten we deze artikelenreeks eenige malen onderbreken.

Wij hopen haar nu echter onafgebroken tot het slot te kunnen vervolgen.

Inmiddels hebben we het ongerief van het herhaald uitstellen voor onze lezers zooveel mogelijk weggenomen door een breede inhoudsopgave van de vorige artikelen.

Prof. Visscher dan legt onzen kerken ten laste, dat zij Schriftkritiek in haar midden dulden.

Want de uitspraken van Dr. H. H. Kuyper, die volgens hem in onze kringen niet op zichzelf staan, beschouwt hij als Schriftkritiek.

Moet ik bewijzen, dat dit werkelijk zijn opvatting is?

Nadat hij vermeld heeft, hoe Prof. Kuyper over het slot van Markus denkt, vervolgt hij: „Spreekt hier nu nog iets van den eerbiedigen schroom voor de Heilige Schrift als Gods onfeilbaar Woord? Om van de moeilijkheden zich te verlossen, wordt eenvoudig de schaar ter hand genomen en het lastige brokstuk uitgeknipt. De gemakkelijke, waarmede dit geschiedt, het vanzelf sprekende, dat er in doorstraakt, wijst op een verhouding tegenover de Schrift, op een mentaliteit tegenover haar, die geheel verschilt van hetgeen bij de vaders trof. En dit wordt nog erger na de nog maar zwakke, zachte aanmerking, die ik maakte, in het tweede artikel in „De Heraut“ van 20 Februari '21, dat als bijlage werd opgenomen aan het slot van dit vlugschrift. Heeft het wegsnijden van het gehele slot van het Marcus-Evangelie en de verwerping daarvan als „onecht“ iets te maken met de luchthartig aangevoerde kwestie of Mozes zijn eigen dood heeft kunnen beschrijven, of de Spreuken van Salomo alle van dezen koning zijn, of de Psalmen alle van David en de Hebreërs brief van Paulus, of Rom. 16:22 van Tertius en Joh. 20 van den apostel of van diens

leerling is? Natuurlijk niet. Doch het feit, dat een uit-belijdenis-ogpunt zoo gewichtig oordeel, als de onechtverklaring van een groot deel van Marcus XVI, zoo gemakkelijk wordt toegepast, zonder dat er blijkbaar een zweem van besef is, dat daarmede toch eene daad wordt verricht, die voor het Gereformeerde bewustzijn niet bepaald zonder bezwaar is, wijst zooal niet terstond op een algehele omzetting in de verhouding tegenover de Schrift, dan toch op een onteedere stemming, die niet gedragen wordt door een machtige inspiratie des geloofs, veelmeer door een skepsis, die gewoonlijk de geestdrift doodt. Daarbij komt, dat wat er nu ook van dit slot moge zijn, het is toch reeds van de vroegste tijden af als deel van het Marcus-evangelie beschouwd. Die skeptische verhouding tegenover de Heilige Schrift is een verklaarbaar, maar daarom niet zonder meer te aanvaarden verschijnsel des tijds, dat ook in Gereformeerde kringen inwerkt. Ik ben van oordeel, dat hiertegen behoort gewaarschuwd te worden“ (bl. 8-9).

En op bl. 10 wordt dit nog aldus aangedikt: „Meer dan ooit hebben in onze dagen de Gereformeerde theologen toe te zien, dat zij op geenlei wijze medewerken aan de ondermijning van het geloof in de Heilige Schrift. Het schrappen van het slot van het Marcus-evangelie als „onecht“ is een voorbeeld, dat navolgers kan vinden ook met betrekking tot andere gedeelten. Bovendien het beginsel beslist. Ook hier geldt het spreekwoord, dat de eerste stap het moeilijkst is, maar ook in zijne consequenties het gevaarlijkst is. Een precedent te scheppen is daarom zoo gevaarlijk, omdat men dan nimmer weet, waar het einde is. Als het de Heilige Schrift geldt, klemt dit te meer. Immers op het gebied der Schriftkritiek is men ook niet begonnen met het negatieve resultaat, waarmede men eindigde. Van kleine operaties kwam het ook hier tot steeds grootere, diep ingrijpende. En er is geen enkele grond om te meenen, dat het bij de Gereformeerden anders zou gaan.“

Ook deze uitspraak van Dr. Visscher is te markant om haar niet even aan te stippen: „En om daar nu af te komen (nl van de schijnbare tegenstrijdigheden in de Schrift) neemt Dr. Kuyper de critische schaar ter hand om eene operatie op het corpus scripturae te voltrekken“ (bl. 18).

Men ziet, hoe op al deze plaatsen Prof. Kuyper aan de kaak wordt gesteld als de man met de kritische schaar.

Zijn eerbied voor de Schrift is zoo gering, dat als hij iets niet rijmen kan, hij met het grootste gemak tot operatie overgaat.

Wat hij ten opzichte van het slot van Markus bestond, kan hij evengoed op andere Schriftgedeelten probeeren.

De Schriftkritiek heeft in onze kerken in beginsel haar intrede gedaan.

„Dat beginsel beslist.“

Men moet er zich op voorbereid houden, dat onze gelcerden er in het vervolg niet voor zullen terugdeinzen om al wat uit de Schrift niet in hun kraam te pas komt, eenvoudig over boord te werpen.

De kritische schaar is eenmaal aan het werk gezet.

Zij zal niet rusten.

De aanklacht kon moeilijk ernstiger luiden.

Daarom moet, vóór wij verder over deze zaak spreken, ons deze verzekering van het hart: indien deze aanklacht ook maar voor de helft waarheid bevatte, dan zou „De Reformatie“ onverwijd de zijde van Dr. Visscher kiezen.

Dan zouden wij het opnemen tegen wien ook. Wij zouden onder de eersten zijn om voor het gezag van heel de Schrift en elk harer deelen — ik herhaal: van elk harer deelen, Dr. Visscher gelieve hiervan nota te nemen — op te komen.

Onze hoogachting voor eenig persoon zou het moeten afleggen tegen onze liefde voor de Schrift. Wij zullen het nooit gedoogen, dat er, onder welk voorwendsel ook, aan de Schrift wordt getornd.

Maar, en dit voeg ik er in één adem bij, wij zouden bij deze verdediging van het Schriftgezag Prof. Kuyper in de voorhoede vinden.

Het is een publiek geheim, dat hij de vragen, die op de Synode van Leeuwarden aan Ds Nelenbos gesteld zijn en waarbij het Schriftgezag de inzet was, geconcipeerd heeft.

Hij heeft immer op de bres gestaan voor de autoriteit van Gods Woord.

Dat alleen moest voldoende zijn om de overtuiging te wekken, dat hij en in verband met hem ook onze kerken, valsch worden beschuldigd.

Indien ik in zijn meening aangaande het slot van Markus maar eenigszins Schriftkritiek zou zien, ik zou het openlijk zeggen.

Te meer, omdat ik tegenover dit vraagstuk een ander standpunt meen te moeten innemen dan hij. Voor mij behoort het Markus-slot wél tot het evangelie. Ik hoop in deze artikelenreeks daarvoor mijn gronden aan te voeren.

Maar zijn zienswijze als Schriftkritisch te bestempelen is kortweg onverantwoordelijk.

Daar te schrijven: „om van de moeilijkheden

zich te verlossen wordt eenvoudig de schaar ter hand genomen en het lastige brokstuk uitgeknipt“, misleidt prof. Visscher — zij 'tdan ook onwillens, door psychische vertoebeling, gelijk wij in ons eerste artikel onderstelden — de eenvoudigen, die van de moeilijkheden van het tekstonderzoek niet afweten.

Door het te doen voorkomen, alsof de sfeer in onze Gereformeerde kerken van kritische gevoelens is bezwangerd, verergert hij de zaak nog.

Welnu, daartegenover getuigen we met alle kracht: Wij, Gereformeerden, hopen van God genade te ontvangen om de Schriftkritiek buiten onze kerken te houden en steeds op de kerk van prof. Visscher het oog te vesten als op een voorbeeld ter waarschuwing.

HEPP.

Gemeentevergaderingen.

V.

Wij kunnen van heeler harte het organiseren van gemeentevergaderingen aanbevelen.

Goede resultaten hebben wij ervan gezien. Ze zijn in de kerk die wij dienen een succes geweest.

De weekdiensten werden, zooals schier overal, zeer weinig bezocht en voor deze gemeentevergaderingen was klimmende belangstelling.

Maar nu moet er tegen gewaakt worden, dat zij niet ontaarden en er moet voor gezorgd worden, dat de belangstelling levendig blijft.

Daartoe zal het noodig zijn, dat alle eenzijdigheid in het kiezen van de te behandelen onderwerpen worde vermeden.

Wij kunnen ons voorstellen, dat een predikant voortleefde heeft voor de sociale vragen van den dag. Maar indien nu in een winterperiode vier maatschappelijke onderwerpen zouden behandeld worden, dan kon men zeker verwachten dat deze vergaderingen zouden verlopen.

Ook om de volgende reden. Wanneer in betrekkelijk korten tijd eenige inleidingen moeten geleverd over vraagstukken van denzelfden aard, dan zal men zich in zijn keuze moeten verbijzonderen. Men zal dan niet een algemeene strekking in het betoog kunnen leggen zonder in herhaling te vervallen. En wanneer nu speciale onderwerpen worden behandeld, zal men noodzakelijk moeten treden in vakkundige bijzonderheden, die voor een wetenschappelijk debat wel waarde hebben, maar die de belangstelling van een gemeentevergadering niet zullen kunnen gaande houden.

Rekening houdend met den zeer onderscheiden aard, met het zeer verschillend peil van ontwikkeling der vergaderden en vooral ook met hun uiteenlopende levensverhoudingen, mag de verhandeling niet in eigenlijken zin wetenschappelijk, niet al te speciaal en evenmin slechts voor één kring der hoorders van betekenis wezen.

Ook zal er tegen gewaakt moeten worden, dat bij de besprekingen niet altijd dezelfde personen het woord voeren. Dat kan vervelend worden. Het is al eenigszins een bezwaar, dat in vele gemeenten de predikant en dus telkens dezelfde persoon de vergaderingen leidt en de toespraken houdt. Maar hierin schikt zich de gemeente in den regel gaarne. En we zouden om zielekundige redenen dit bezwaar niet willen ondervangen, door bij afwisseling ook een der gemeenteleden de leiding of het houden van de toespraak op te dragen.

Maar indien in elke vergadering altijd weer dezelfde persoon of personen zich doen hooren, dan moet voorkomen, dat de menschen zich daaraan orgeren en van lieverlee wegblijven. Met eenigen tact kan, naar het ons voorkomt, dit euvel wel worden weggenomen.

In de gemeentevergaderingen moeten geen strijd-vragen aan de orde worden gesteld, waarvan men te voren weet dat de gemeente daarover in twee kampen is verdeeld. In den regel zal dit nog meer verwijdering brengen.

Wij zien de gemeentevergaderingen niet als een instituut om geschillen in den boezem der kerk gerozen te beslechten. Dat moet, zoo noodig, langs kerkelijken weg geschieden. De gemeentevergadering mag nooit in de plaats treden van den kerkeraad of van de meerdere vergadering. Er moet niet worden gestemd. Er worden geen beslissingen genomen. Wij laten rustig de uitwerking van het gehoorde aan God over en aan de doorwerking van de goddelijke beginselen.

Een gemeentevergadering mag niet worden een soevereine, beslissende samenkomst, vanwaar de regering der kerk uitgaat.

Dat zou ook met het oog op het kerkverband schadelijk kunnen zijn.

We hoorden dezer dagen, dat een paar kleine kerken na het houden van een gemeentevergadering besloten hadden ook aan de zusters stemrecht te verleenen. In de gemeente die wij dienen, is anders gehandeld. Den vorigen winter is in een gemeentevergadering besproken de plaats der vrouw in de Kerk van Christus. Dit gaf aanleiding tot het indienen bij den kerkeraad van een voorstel om een commissie te benoemen, die de rechten der vrouw in de kerk zou bestudeeren en daaromtrent voorstellen zou doen. Velen waren daarvoor toen warm en allicht zou dit tot maatregelen hebben geleid, die in de lijn lagen der besluiten van Brussel en Zandvoort. Maar juist om het kerkver-

hand, u
genheid
alsof zij
besloten.
Het ge
independ
denkbee

De K
haar led
men haa
Dan k
zijn.

De an
verzwa
leiden v

De ke
Het z

arbeid
raad b.v
dit werk
toonde.

Het is
voorbere
meente

Voor

kant bui
die ook
kunnen

De pr
in beslag

Wordt
onderwe
voedsel,
niet zal

Er zal
tegen wa

Wij heb
is meege

er weini
ingezien

men kan
zooals w
maar ze

We wa
practijk

voeten
christene

familie
wereld.

Het zo
door de

leven in

naar bui

— Symp

Reeds

tal van

over „Re

met onze

Het is

Laten

voor hur

Een p

bedillen,

Hoezee

ook ik e

eerst opt

Dit kan

Een le

jaarlijks

gedeelte

Ook di

Evenwe

bodoeling

Wordt

de kerken

zijn bijd

Dan

tijd noodi

— Verbe

In onze

voor, wel

onbegrippe

Men la

urgerde,

kennen g

Gereform

Uit eig

beweging

Dus ju

Iets ver

uw heijde

Men vera

UIT F

Door en

om de va

standpunt

christen a

het laatste

hais te

alsof jede

een „misse